

החטיפה הבאה

צה"ל הפיק לקחים
מהחטיפות שהיו, אבל
גם חזבאללה. החשש:
צה"ל מיטיב להתכונן
לחטיפה שהייתה ולא
לזו שתהיה

אנשי חמאס בעזה מקבלים את פני האסירים
ששוחררו במסגרת ההסכם לשחרור גלעד שליט |
רגישותה של ישראל לחיי אזרחיה וחייליה ונכונותה
לשחרר מחבלים בתמורה לשחרור חיילים חטופים
הביאו את חזבאללה למסקנה שחטיפה היא
אסטרטגיה יעילה

סא"ל (מיל') ניב סופר
איש עסקים. משרת במילואים ביחידה
לאיתור נעדרים בעוצבת הגליל

הכלואים בישראל.⁶ גם יו"ר הרשות הפלסטינית מחמוד עבאס הביע באחד הראיונות שנתן תמיכה במאמצים לחטוף חיילים: "יש לנו 11 אלף אסירים, ובהכרח עלינו לפעול כל הזמן, תמיד, להוצאתם מהכלא בכל האמצעים".⁷

בהזדמנות אחרת יעץ שייח' נעים קאסם, סגנו של נסראללה, לפלסטינים ללכת בדרך של החזבאללה בנוגע למשא ומתן עם ישראל על החזרת חטופים: "המשא ומתן לעסקת החליפין בין חזבאללה לישראל היה סבוך וארוך... חלפו שנתיים לפני שהשגנו תוצאה טובה. מה שגרם לעיכוב בגיבוש העסקה הוא התעקשותו של חזבאללה לקבל את המחיר הגבוה והטוב ביותר... בכך למעשה פתחנו את הדרך בפני הפלסטינים לדרוש מחיר גבוה תמורת החייל השבוי אצל החמאס (גלעד שליט)".⁸

יעקב פרי, לשעבר המתאם לענייני שבויים ונעדרים, סיפר על הטקטיקה של חזבאללה במשאים ומתנים עם ישראל: "הטקטיקה של חזבאללה במשך שנים הייתה להסתיר את גורלו של הנעדר - חי, מת, פצוע וכיוצא ב. זה נתן להם כוח אדיר במשא ומתן. אין בכלל ספק שברגע שהצד השני מעמדם או מטשטש או לא נותן את המידע, גם אם הסבירות גדולה ש[החטוף] אינו בין החיים, אתה מנהל משא ומתן כל עוד אין לך הוכחה חותכת שהוא אינו בין החיים".⁹ פדיון שבויים הוא מצווה חשובה בהלכה היהודית. הרמב"ם פסק ש"אין לך מצווה גדולה כפדיון שבויים". אך ההלכה גם דאגה להגביל את דמי הפדיון כדי לא לעודד את השוברים לשבות שוב יהודים וכדי לא לשלם מחיר מופקע.¹⁰

מעבר לטרגדיה האנושית הכרוכה בכל חטיפה, מדובר בפעולה צבאית שגורמת לישראל להיראות חלשה וסחיטה ומנגד מחזקת מאוד את מעמדו של הגורם החוטף בקרב דעת הקהל בעולם הערבי.¹¹

תיורן או חילוץ?

בעבר סירבה ישראל לנהל משא ומתן על שחרור חטופים ויצאה למבצעי חילוץ נועזים - גם מחוץ לגבולות ישראל.

במרס 1975 השתלטו מחבלים על מלון סבוי בתל-אביב ודרשו לשחרר אסירים. צה"ל השתלט על המלון במבצע צבאי.

ביולי 1976 חטפו מחבלים מטוס של אייר פראנס לאוגנדה ובו נוסעים ישראלים רבים ודרשו לשחרר מחבלים בתמורה לשחרור החטופים הישראלים. ישראל ניהלה משא ומתן ולבסוף חילצה את החטופים במבצע צבאי נועז.

באוקטובר 1994 נחטף החייל נחשון וקסמן. בעקבות חקירה מודיעינית מאומצת הצליחה ישראל לאתר את מקום הימצאו בבית בודד בעיירה ביר-נבאללה ויצאה לחלצו במבצע צבאי. כוח של סירת מטכ"ל פרץ למבנה, אך וקסמן ומפקד הכוח ניר פורז נהרגו במהלך החילוץ.

במלחמת לבנון השנייה פשט כוח של יחידה מובחרת על בית החולים בבעלבק. בלבנון נשמעו הערכות שהכוח חיפש אחר החיילים החטופים גולדווסר ורגב.¹²

במשך השנים חלו אפוא שינויים במדיניות של ממשלות ישראל בנוגע לניהול משא ומתן על שחרור בני ערובה. בתחילה היה סירוב מוחלט לנהל משא ומתן, בהמשך נוהל משא ומתן, אך הוקפד על יחס סביר בין

לאחר הנסיגה מרצועת הביטחון ב-24 במאי 2000 נערך צה"ל מחדש בגבול הצפון ואימץ תפיסת הפעלה של "חתימה נמוכה" שמטרתה הייתה להקטין את החיכוך עם חזבאללה ובכך להקטין את הסיכון לפגיעה בחיילי צה"ל. התפיסה הזאת נגזרה מהנחייתה של ממשלת ישראל לדרג הצבאי לנקוט "מדיניות הכלה", שפירושה המעשי היה "תגובות מדודות ומוגבלות" מול התגרירות של חזבאללה.

בהתאם למדיניות הזאת התבצר צה"ל בקו מוצבים חדש, הקטין סד"כ, צימצם את היקף הסיוורים לאורך הגבול והתבסס בעיקר על גדר ההתרעה ועל מצלמות אבטחה. באותה העת הלך חזבאללה והתעצם. במימונו ובעידודן של איראן ושל סוריה הקים לעצמו הארגון תשתית רחבה שכללה אמצעי לחימה מתקדמים, מוצבים, מערכות שליטה ומחנות אימונים. לאורך הגבול הוא הקים עמדות ששימשו אותו לאיסוף מודיעין ולתכנון פיגועים. בעורף הקים חזבאללה מערך מרשים של רקטות לטווחים שונים.¹

באוקטובר 2000, חמישה חודשים בלבד לאחר שצה"ל נסוג מדרום לבנון, ניצל חזבאללה את המערך שהקים כדי להוציא לפועל מבצע חטיפה.² מעודדים מהביצוע המוצלח של החטיפה ומחוסר תגובתה של ישראל,³ עשו אנשי חזבאללה בהמשך עוד ארבעה ניסיונות חטיפה שסוכלו או שנכשלו, כמו ניסיון החטיפה שהתרחש חמש שנים מאוחר יותר, בנובמבר 2005, בכפר רג'ר.⁴

התפיסה הזאת של "מדיניות הכלה" שעליה החליטו ממשלות ישראל באה לסיומה ב-12 ביולי 2006 עם חטיפת החיילים אלדד רגב ואהוד גולדווסר בזרעית שהובילה לפרוץ מלחמת לבנון השנייה.

המאמר הזה בוחן את אירועי החטיפה בעשור האחרון בגבול לבנון ואת הסיבות לכישלונות של צה"ל ולהצלחות של חזבאללה. המאמר סוקר את הדפוסים השונים של פעולות החטיפה, לרבות השימוש בתווך התת-קרקעי, ומספק תובנות בנוגע לאפשרויות לשבש ולסכל חטיפות.

נקודת התורפה של ישראל

רגישותה של ישראל לחיי אזרחיה וחייליה ונכונותה לשחרר מחבלים בתמורה לשחרור חיילים חטופים הביאו את חזבאללה למסקנה שחטיפה היא אסטרטגיה יעילה. ישראל - הם הסיקו - אינה יכולה להישאר אדישה מול כאבן של משפחות השבויים והנעדרים ומול דעת הקהל התובעת את שחרורם.

הגישה הזאת של חזבאללה משתקפת בדבריו של מנהיג הארגון חסן נסראללה במסיבת עיתונאים שעות אחדות לאחר החטיפה ב-12 ביולי 2006: "הלא כבר שנה אני מביטח שקונטאר (סמיר קונטאר, מחבל לבנוני שהיה כלוא בישראל - נ"ס) יחזור הביתה. מאחר שכל הניסיונות לגייס את דעת הקהל עולמית לא צלחו, נותרה רק דרך אחת: מבצע איכותי של חטיפת חיילי האויב... המטרה שלנו הייתה לשבות חיילים ישראלים כדי להחליפם. אנחנו לא מעוניינים בהסלמה בדרום לבנון".⁵ דפוסי הפעולה של חזבאללה היו מודל חיקוי לפלסטינים. בדיווחי התקשורת הפלסטינית על עסקאות החילופין בלבנון היו ביטויי הערכה רבה ל"גיבורי ההתנגדות בלבנון" וקריאות עידוד לחטוף חיילים נוספים של צה"ל כדי להביא לשחרור כל האסירים הפלסטינים

ארונותיהם של אהוד גולדווסר ושל אלדד רגב במעבר ראש-הנקרה | מעבר לטרגדיה האנושית הכרוכה בכל חטיפה, מדובר בפעולה צבאית שגורמת לישראל להיראות חלשה וסחיטה

- הייתה גם זו של האדי נסראללה, בנו הבכור של מנהיג החזבאללה שנהרג בהיתקלות עם סיירת אגוז בספטמבר 1997.
- **חטופי הר דב ואלחנן טננבאום.** בינואר 2004 החזיר חזבאללה לישראל את אל"ם (מיל') אלחנן טננבאום וכן את גופותיהם של שלושת חיילי צה"ל שנחטפו בהר דב. בתמורה שיחררה ישראל 436 מחבלים ועצירים וכן העבירה ללבנון 59 גופות מחבלים.
- **גבריאל דוויט.** באוקטובר 2007 הוחזרה גופת ישראלי שטבע בים, וגופתו נסחפה לחופי לבנון, בתמורה לאסיר לבנוני חולה ולשתי גופות מחבלים.
- **אהוד גולדווסר ואלדד רגב.** ביולי 2008 הושלמה עסקת החילופין בתיווך גרמניה ולפיה הועברו לישראל גופותיהם של החיילים החטופים אהוד גולדווסר ואלדד רגב. בתמורה שיחררה ישראל חמישה מחבלים (ובהם המחבל סמיר קונטאר, מרוצחי משפחת הרן) והחזירה 199 גופות של מחבלים.
- בשנים 1983-2008 שיחררה ישראל בעסקאות חילופין עם ארגוני טרור לבנוניים (פת"ח, אחמד ג'יבריל, חוואתמה וחזבאללה) 6,495 מחבלים ועצירים חיים והחזירה 423 גופות. בתמורה היא קיבלה 10 חטופים חיים ו־10 גופות.

החטיפה בהר דב (2000)

בבוקר יום שבת, 7 באוקטובר 2000, פתח חזבאללה בפעולת הסחה נרחבת: עשרות רבות של לבנונים התגודדו בסמוך לשער זרעית, הפגינו ויידו אבנים לעבר חיילי צה"ל. במקביל ירו אנשי חזבאללה פצצות מרגמה לעבר מוצבי צה"ל בהר דב.

בשעה 12:45 יצא סיור שיגרתי של גדוד הנדסה מאחד ממוצבי החרמון לאזור נקודת דיווח 590 (שער שבצא). בג'יפ הסיור מסוג "סופשית" (סופה לא ממוגנת שהגג שלה עשוי מפיברגלס), ישבו שלושה חיילים: סמל בני אברהם (מפקד הסיור), סמ"ר עומר סואעד (נהג) וסמל עדי אביטון. כשהגיע הג'יפ לרחבת השער, אירע פיצוץ של מטען גדול מסוג כלימגור. שלושת החיילים נפגעו. אנשי החזבאללה פוצצו את השער בגדר, חדרו עם ג'יפ לקרבת הרכב הפגוע וחטפו את שלושת החיילים

המחיר לתמורה וכן על כמה עקרונות יסוד כמו אי-שחרור רוצחים "עם דם על הידיים" ואי-שחרור מחבלים חיים תמורת חטופים מתים.¹³ לדברי אל"ם (מיל') יהודה וגמן, "פנייתה של ישראל למתווכים על מנת שאלה - ולא היא בכוחות עצמה הם שיביאו לשחרור שליט - הייתה בעצם הודאה ישראלית בדבר חוסר יכולתה לפתור בכוחות עצמה בעיה הנמצאת בטווח קילומטרים ספורים מגבולה. משמע, מרגע שהחזרת החייל לישראל עברה מהמסלול הצבאי למסלול התיווך הדיפלומטי, גזרה ישראל על עצמה מראש את התוצאה הסופית, זו המכונה בתקשורת 'מחיר כבד' - שם קוד לשחרור המוני של ארכי טרוריסטים תמורת חייל בודד".¹⁴

אך ניתן להניח שהסיבה האמיתית לכך שישראל מנהלת משא ומתן היא שהארגונים החוטפים למדו גם הם. קל יותר להחביא חטופים מתים, להטמין את הגופות במקום כלשהו ולהיעלם מאשר להחביא חטופים חיים ולשמור עליהם. ואם שומרים אותם חיים - עושים זאת במקום שידו של צה"ל לא תוכל למוצאם ולחלצם.¹⁵

היסטוריה של עסקאות

- **עסקת הפת"ח.** התמריץ הראשון למדיניות החטיפות ניתן ב־1983. בתמורה לשחרורם של שישה חיילי נח"ל שנשבו במלחמת לבנון הראשונה שיחררה ישראל לשטח לבנון 98 מחבלים ואת 4,700 העצירים שבמחנה אנצאר.
- **עסקת ג'יבריל.** במאי 1985 שיחררה ישראל 1,150 מחבלים תמורת שלושה חיילי צה"ל שנשבו במלחמת לבנון הראשונה (חזי שי, יוסף גרף וניסים סאלם). בין המשוחררים היו אחמד יאסין (לימים מנהיג החמאס) וקוזו אוקומוטו (ממבצעי הפיגוע בנתב"ג ב־1972).

מרגע שהחזרת החייל לישראל עברה מהמסלול הצבאי למסלול התיווך הדיפלומטי, גזרה ישראל על עצמה מראש את התוצאה הסופית, זו המכונה בתקשורת "מחיר כבד"

- **סמיר אסעד.** בספטמבר 1991, לאחר משא ומתן ארוך עם הארגון של חוואתמה, הוחזרה גופת החייל סמיר אסעד שנחטף מבניין הממשל הצבאי בצור ב־1983. בתמורה הסכימה ישראל לאפשר לעלי עבדאללה אבו הילאל, אחד מבכירי החזית הדמוקרטית, לחזור לשטחים.
- **יוסף פינק ורחמים אלשייך.** ביולי 1996 הוחזרו לארץ גופותיהם של שני חיילים, יוסף פינק ורחמים אלשייך, שנחטפו משיירה בלבנון ב־1986. בתמורה שיחררה ישראל 45 עצירים ו־123 גופות מחבלים.
- **איתמר איליה.** ביוני 1998 הוחזרה גופתו של רב־סמל איתמר איליה שנהרג באסון השייטת באנצרייה. בתמורה שיחררה ישראל 60 עצירים לבנונים וכן 40 גופות מחבלים. בין הגופות שהוחזרו

אופנוע שבו השתמש איש חזבאללה בניסיון החטיפה ברג'ר | במהלך ניסיון החטיפה ירו אנשי חזבאללה כ-300 טילי נ"ט מסוגים שונים. למוצב צה"ל ברג'ר נגרם נזק רב

העברת החיילים החטופים מהר דב לרכב המילוט (תישוד של חזבאללה) | נטען שכמה חיילי או"ם ידעו על כוונת החזבאללה לחטוף חיילי צה"ל וקיבלו שוחד כדי להעלים עין

חזבאללה את הסיור בנקודת דיווח 105, פגעו מעמדת רתק ברכב הסיור האחורי ופגעו מטווח קצר ברכב המוביל, הרגו שלושה חיילים, פצעו שניים וחטפו שניים: אהוד גולדווסר ואלדד רגב. החטופים, אחד הרוג והאחר פצוע קשה, הועברו רגלית לצידו האחר של הגבול לרכב מילוט שהמתין במטע זיתים סמוך ונמלטו לכפרים בלבנון. ציר המילוט מולכד בזירת מטענים רבת עוצמה כדי לעכב את הכוח הרודף.¹⁶ במקביל פתח חזבאללה בהרעשה ארטילרית ובירי בכל הגזרה. רק לאחר 30 דקות הוכרזה פקודת "חניבעל" (נוהל חטיפה), ומסוקי תקיפה וכן טנק ונגמחון נשלחו לשטח לבנון. הטנק עלה על מטען גחון רב עוצמה, וארבעת אנשי הצוות שלו נהרגו. בחילוץ נהרג חייל נוסף. בכך נפתחה למעשה מלחמת לבנון השנייה. לאחר שנתיים הוחזרו לישראל גופותיהם של שני החטופים בעסקת חליפין שרקם מתווך גרמני.

המודל: חטיפות "צמודות גדר"

בחינת החטיפות שהוזכרו במאמר הזה מצביעה על דפוסי פעולה דומים בתכנון ובביצוע. ניכר שחזבאללה השקיע משאבים, בחן היטב את קו הגבול, אסף מודיעין, למד את פריסת צה"ל ואת שגרת הבט"ש, את מיקום המצלמות, את זמני התגובה לנגיעות בגדר, את דרכי הגעה והמילוט ופרטים מבצעיים נוספים כדי לאתר הזדמנויות. המאמץ הושקע בעיקר במקומות שבהם זיהה הארגון יתרון יחסי על כוחות צה"ל כמו שטחים נחותים (גבול גזרה בין יחידות וסיוורים, הסתרים, מיסוך קשר, שטח נצפה) אונקודות תורפה (רכב בט"ש לא ממוגן, סיור שבו חיילי מילואים, אזור ללא תצפית מתמשכת בנקודות "מתות" וללא כוחות שערוכים לסיוע מיידי).

מודל החטיפה חוזר על עצמו שוב ושוב: מארב לסיור בט"ש בקרבת הגדר, פגיעה באור יום באמצעות טיל נ"ט או מטען צד, חיתוך הגדר או פיצוץ שער, כניסה מהירה, חטיפה ומילוט. מכיוון שמדובר בחוליית חטיפה קטנה, נעשה שימוש ברכב בודד ומהיר שנמלט לאחר האירוע בנסיעה קצרה לתוך כפרי דרום לבנון. לאחר זמן קצר מחליפים

לתוך שטח לבנון. עד להגעת הכוחות הראשונים לשטח וההכרזה על אירוע חטיפה חלפו כמעט 30 דקות. צה"ל ניסה לעכב את החוטפים באמצעות ירי טנקים ומרגמות. הופעלו גם מסוקי תקיפה ומטוסים של חיל האוויר, אך אלה הגיעו לשטח רק לאחר 45 דקות. ביולי 2001 נודע שחיילי יוניפי"ל מהגדוד הירוקי צילמו את אנשי החזבאללה מעבירים את החיילים החטופים כ-18 שעות לאחר האירוע במרחק של 20 ק"מ בלבד מהמקום שבו נחטפו. עוד נטען שכמה חיילי או"ם ידעו על כוונת חזבאללה לחטוף חיילי צה"ל באזור חוות שבועא ואף קיבלו שוחד כדי להעלים עין. לאחר משא ומתן ארוך שנוהל באמצעות מתווך גרמני הושגה עסקת חילופין. זו הוצאה אל הפועל ב-29 בינואר 2004 וכללה את החזרתן לישראל של גופות שלושת החיילים.

ניסיון החטיפה בכפר רג'ר (2005)

ב-21 בנובמבר 2005 פתחו אנשי חזבאללה בפעולת הסחה משולבת לאורך כל הגזרה: ירי טילי נ"ט ופגזי מרגמה על הר דב וירי קטיושות ופגזי מרגמה על מטולה ועל קריית שמונה. בחסות הירי הכבד חדרה חוליה מחלקו הצפוני, הלבנוני, של הכפר, לחלקו הדרומי המצוי בשטח ישראל. החוליה, רכובה על ג'יפים ועל אופנועים וחמושה בטיילים, ניסתה להתקרב לעמדת צה"ל, אך נתקלה בכוח של חטיבת הצנחנים מגדוד 202 ונהדפה. באירוע נפצעו 12 חיילים ואזרחים ונהרגו ארבעה מהתוקפים. גופותיהם נשארו בשטח. התוקפים האחרים נמלטו. בצה"ל אמרו שהפעולה תוכננה במשך זמן רב וכי מטרתה הייתה לחטוף חיילים. במהלך ניסיון החטיפה ירו אנשי חזבאללה כ-300 טילי נ"ט מסוגים שונים. למוצב צה"ל ברג'ר נגרם נזק רב. כן נפגעו כלי רק"ם שהיו בעמדה, לרבות טנק מרכבה סימן 2.

החטיפה בזרעית (2006)

בבוקר 12 ביולי 2006 נע סיור שגרתי של שני רכבי האמר ממגוני וב-7 חיילי צה"ל במילואים באזור זרעית. ב-9 בבוקר תקפו לוחמי

גי'פ של צה"ל חולף ליד דגל של חזבאללה על גדר הגבול | אף שהמציאות בגבול ישראל-לבנון השתנתה מאוד מאז 2006, לא זנח חזבאללה את מדיניות החטיפות

הרכב הפגוע שממנו נחטפו גולדווסר ורגב ב־12 ביולי 2006 ליד זרעית | החטיפה התאפשרה בגלל סדרה ארוכה ומורכבת של סיבות ושל תקלות שנמשכו שנים רבות

תורגמה למענה הולם בשטח".²³ אלוף פלד הוסיף: "אפשר להוריד המון הנחיות חכמות, אבל עד שהן הגיעו לשטח לא נותר מהן הרבה, ומה שהתבצע היה שונה".²⁴

מתכננים את החטיפה הבאה

אף שהמציאות השתנתה מאוד מאז 2006, לא זנח חזבאללה את את מדיניות החטיפות ועדיין ממשיך לתרגל חטיפת חיילים ישראלים²⁵ ולאסוף מודיעין על תנועות צה"ל²⁶ מבתי אזרחים בכפרים לאורך הגבול.

אולם הקושי להוציא אל הפועל בעת הזאת חטיפה "צמודת גדר" בגבול הצפוני לצד הרצון לנקום על חיסולו של עימאד מורנייה - חיסול שאותו מייחס חזבאללה לישראל - מדרבן את הארגון לאמץ דפוסי פעולה חדשים, לבחור מטרות רחוקות מגבולות ישראל ולחדש את תשתיות החטיפות בחו"ל.²⁷

הארגון, בסיוע איראן, שינה את תורת הלחימה שלו ומתרגל כיום לחימה מתוך כפרים בשילוב עם לוחמת מנהרות. נראה שחלק ניכר מהעימות הבא יהיה תת־קרקעי - יותר מאשר בעבר - ותעיד על כך חפירת רשת מסועפת של מנהרות בדרום לבנון, בעיקר באזור נהר הליטני.

בעקבות הלקחים שהפיק חזבאללה ממלחמת לבנון השנייה הוא מכין את עצמו למלחמת התשה ממושכת נגד כוחות צה"ל ונגד העורף הישראלי. ההתבססות בתוך הכפרים מצביעה על כוונת הארגון לגרור את צה"ל לחימה בעומק השטח הבנוי ולהגביל את יכולתו לקיים תמרון קרקעי. אומנם לחיל האוויר יש עליונות אווירית במרחב הלחימה בלבנון, אך הביצורים שבנה והמנהרות שחפר עמוק באדמה, חסינים - להערכת חזבאללה - בפני התקפות מהאוויר.²⁸

לשם השוואה, צה"ל מצא את עצמו מתמודד בגזרה הפלסטינית עם איומי פגיעה וחטיפה לא מוכרים. אומנם מדובר בזירות שונות ובארגונים שונים, אך תרחישים כמו אלה שהיו בזירה הפלסטינית אפשריים גם בזירה הלבנונית.

החוטפים את רכב המילוט ונטמעים במהירות בתוך האוכלוסייה האזרחית. להשגת הסחה נעשה שימוש בהפגנות של תושבי כפרים בדרום לבנון ליד הגדר וכן בהרעשה ארטילרית על מוצבי צה"ל ועל יישובים בגזרה. כדי לעכב את כוחות של צה"ל שינועו בשטח למרדף מכינים בעוד מועד מלכודים ומטענים בציר המילוט. מהאופן שבו נעשו החטיפות ניתן לזהות שליטה ובקרה מרכזיות. בכל המקרים הייתה פעולה מתואמת של כל הכוחות, לרבות התצפית והרתק, חוליית החטיפה, הארטילריה וכוח ההסחה.

צה"ל חוקר

ועדת חקירה בראשות אלוף יוסי פלד קבעה שהחטיפה בהר דב הייתה כשל מבצעי חמור.¹⁷ ועדת וינוגרד, שהסתמכה על תחקירי החטיפות בצה"ל,¹⁸ מצאה לנכון להקדיש לניתוח החטיפה בזרעית פרק נפרד בשל כמה סיבות: "חשיבותה כאירוע שהביא לפרוץ המלחמה, העובדה כי הפיקוד כולו היה ערוך למנוע אירוע כזה, ובכל זאת הוא התממש, והעובדה כי התגובה עליו - ברמה הצבאית והמדינית כאחד - לא הייתה מוכנה היטב".¹⁹

אולם לא ניתן להצביע על כשל אחד. מדובר בסדרה ארוכה ומורכבת של סיבות ושל תקלות שנמשכה שנים רבות - החל מההחלטה האסטרטגית של ממשלות ישראל על "מדיניות ההכלה",²⁰ עבור דרך רמת הכשירות והמוכנות של חיילי הקו²¹ והיעדר מודיעין מדויק וממוקד וכלה בהצטברות של תקלות מבצעיות ביום החטיפה עצמו.²² צה"ל היטיב לחקור. תחקירים מפורטים נעשו בכל הרמות: החל מרמת הגדוד, החטיבה והאוגדה, עבור דרך הפיקוד וכלה במטכ"ל. העובדה שלמרות הלימוד המעמיק והפקת הלקחים בוצעה חטיפה במתכונת כמעט זהה חמש שנים מאוחר יותר יש בה כדי להצביע שהלקחים לא יושמו במלואם.

בעקבות דו"ח פלד שבדק את חטיפת החיילים בהר דב אמר הרמטכ"ל רב־אלוף שאול מופז: "לא נתפרה החליפה המבצעית המתאימה מול האיום. כוונה זו [לחטוף חיילים - נ"ס] הייתה ידועה. הכוונה לא

עמדות תצפית ניידות שנמצאו במלחמת לבנון השנייה בבית בכפר מיס אל-ג'בל דרומית-מערבית למנרה | לצד ההרתעה יש לשפר את יכולת המניעה והשיבוש. כדי להשיג זאת יש לזהות ולאתר מוקדם ככל האפשר כוונות להוציא אל הפועל חטיפה ובכך לאפשר לכוחות די זמן לתגובה ולמענה. נוסף על כך יש ללמוד באופן מקיף את כל תרחישי האיום וכן להפיק וליישם את כל לקחי העבר

"המחיר" על חטיפת חיילים נקלט היטב.

לצד ההרתעה יש לשפר את יכולת המניעה והשיבוש. כדי להשיג זאת יש לזהות ולאתר מוקדם ככל האפשר כוונות להוציא אל הפועל חטיפה ובכך לאפשר לכוחות די זמן לתגובה ולמענה (כפי שקרה בניסיון החטיפה שסוכל ברג'ר). נוסף על כך יש ללמוד באופן מקיף את כל תרחישי האיום וכן להפיק וליישם את כל לקחי העבר.³⁴

גבול ישראל-לבנון אינו מתבסס על תוואי טבעי כלשהו, אלא חוצה את הגליל העליון באופן שרירותי ללא שום היגיון טופוגרפי או גיאוגרפי. הגבול הזה מבוסס על הסכם היסטורי בין צרפת לבריטניה מ-1920, והוא נותר עד היום הגבול הבין-לאומי המוכר בין ישראל ללבנון.

בעקבות יציאת צה"ל מלבנון הוקם לאורך הגבול הזה קו ביצורים חדש בהשקעה כוללת של 1.2 מיליארד שקל. קו הגבול חוצה נחלים וערוצים, מטפס על רכסים ומוקף צמחייה עבותה. בקרבתו יש דרכי עפר, מעבירי מים, גדרות ושערים, וניתן לצפות עליו משטחים גבוהים ומבתים קיצוניים בכפרים לבנוניים שסמוכים לגדר. על הנתונים הקבועים האלה של קו הגבול בין ישראל ללבנון יש להוסיף נתונים משתנים, בעייתיים לא פחות, כמו לילה, ערפל, תנועה של חיות בר, בעיות קשר, בעיות עבירות ומזג אוויר קשה. התוצאה היא שמדובר בשטח קשה ומורכב לפעילות בט"ש.

כדי למנוע ולשבש חטיפות בגבול הצפון יש להתמקד בתחומים הבאים:

- **תורה מבצעית עדכנית לתרחישי חטיפה.** יש לעדכן את התורה המבצעית כך שתתאים למגוון של תרחישי חטיפה. מהתורה המבצעית הזאת ניתן יהיה לגזור תפיסת הפעלה סדורה, מובנת ומתוקפת במקרה של ניסיון חטיפה ולתרגל אותה היטב.³⁵ בתרחישי האיום יש לכלול התייחסות לאירועי בט"ש מהעבר³⁶ וכן התייחסות מיוחדת לתוון התת-קרקעי ובכלל זה ללוחמת גרילה באמצעות מנהרות. ההתמודדות עם איום המנהרות מציבה בפני מערכת הביטחון אתגר מורכב מאוד מבחינת הפעלת הכוח, המודיעין והמאמץ הטכנולוגי. על אף הניסיון שנצבר בגזרה

בין 2001 ל-2004 הצליחו ארגוני הטרור הפלסטיניים בדרום לבצע חמישה פיגועים באמצעות התוון התת-קרקעי - פיגועים שבהם נהרגו שבעה חיילי צה"ל.²⁹

ב-25 ביוני 2006, שבועיים וחצי לפני החטיפה בזרעית, חדרו מחבלים באמצעות מנהרה למוצב באזור כרם שלום, הרגו שני חיילים וחטפו את החייל גלעד שליט.

במהלך מבצע "עופרת יצוקה" כמעט הצליחה חוליית חמאס לחטוף חייל מכוח גולני בלחימה בתוך מנהרה. הניסיון סוכל.³⁰ סיפר אל"ם הרצי הלוי, מח"ט הצנחנים: "היו מנהרות, היו מטעני חבלה גדולים, היו מלכודות בדמות בובת איש חמאס שמאחוריה מטען ופתח של מנהרה שמיועדת לחטיפת חייל".³¹

לא מן הנמנע שבמקרה של כניסת חיילי צה"ל ללחימה בעומק השטח הבנוי ובתוון התת-קרקעי או בעת שהאויב יעשה שימוש במנהרות לצורכי פיגועים, יגבר הסיכון לפגיעה ולחטיפה.

הרתעה, מניעה ושיבוש

ההרתעה מושגת ברגע שמקבלי ההחלטות של האויב מעריכים כי המחיר שישלמו על פעולותיהם נגדנו גבוה בהרבה מהתועלת שהם עשויים להפיק מהן. לענייננו: האויב יחדל מלנסות לחטוף חיילים, ברגע שיגיע למסקנה שהדבר אינו משתלם לו. דוגמה לכך היא ההרתעה שהושגה בעקבות מלחמת לבנון השנייה. החטיפה בזרעית גרמה לישראל לפתוח מיד במלחמה. ישראל הגיבה בעוצמה לא מידתית שהפתיעה את חזבאללה. מטרתה של התגובה הלא מידתית הייתה לשנות את המציאות ולחזק את כושר ההרתעה. חזבאללה אכן ספג מכה קשה, ובין היתר נהרס המרכז שלו - רובע דאחיה בביירות. חסן נסראללה הודה לאחר המלחמה: "אילו הייתי חושב ששביית החיילים תביא - ולו בהסתברות של אחוז אחד - למלחמה כזאת, בהחלט לא הייתי מורה לבצע אותה".³²

גם בגזרה הדרומית הועבר מסר חריף וברור לאחר חטיפת גלעד שליט: חטיפת חייל נוסף לעזה תוביל למבצע צבאי בנוסח "עופת יצוקה".³³

סיור של צה"ל לאורך הגדר כפי שהוא נצפה מלבנון
| באמצעות הגדר כשלעצמה אי-אפשר בדרך כלל
לכלום או אפילו לעכב קבוצות של אזרחים לא
חמושים

הפעלת רובוט לבדיקת מנהרת טרור | בין 2001
ל-2004 הצליחו ארגוני הטרור הפלסטיניים בדרום
לבצע חמישה פיגועים באמצעות התווך התת-קרקעי -
פיגועים שבהם נהרגו שבעה חיילי צה"ל

למנוע את פרוץ מלחמת לבנון השנייה. בעקבות יישום החלטה 1701 של מועצת הביטחון חזבאללה כבר אינו "יושב על הגדר", ויכולתו לזום פגיעה ישירה בחיילים או ביישובי הצפון פחתה משמעותית. צבא לבנון נערך לאורך הגבול עם ישראל ובדרום לבנון כולה, וכך גם כוח האו"ם (יוניפי"ל).

אך חזבאללה הסתגל במהירות למציאות החדשה, למד, הפיק לקחים, שינה את תורת הלחימה שלו וערוך היום טוב יותר מאי פעם למלחמה הבאה נגד ישראל.

ישראל רואה בהשבת החיילים הביתה ערך מוסרי עליון. מתברר שגם חזבאללה מפגין דבקות במטרה: לא מפקירים את האסירים בבתי הכלא ומביאים את החללים לקבורה. לכן נכונותה של ישראל לשלם "מחיר כואב" בתמורה לשחרור חיילים חטופים - חיים או מתים - מעודדת חטיפות נוספות בעתיד. המיקוח הוא רק על המחיר, אף שהיו ראשי ממשלה שחזרו גם בשנים האחרונות על הסיסמה שלא נושאים ונותנים עם טרוריסטים.⁴⁰

נהוג לומר ש"העתיד הוא לא מה שהיה פעם", וזו כמובן אמרה נכונה. צה"ל נדרש לפתח וליישם תורה מבצעית שמותאמת לתרחישי חטיפה שונים - מהגדר והבט"ש ועד לעומק השטח הבנוי ולמנהרות.

הערות

1. גיא אביעד, "בניין הכוח של החזבאללה", **צבא ואסטרטגיה**, כרך 1, גיליון 3, דצמבר 2009
2. בפעולה נהרגו בני אברהם, עדי אביטן ועומר סואעד בעת שערכו סיור לאורך גדר המערכת באזור הר דב. לאחר שנהרגו חטפו אנשי חזבאללה את גופותיהם.
3. **ועדת וינוגרד, דין וחשבון חלקי**, פרק רביעי, אפריל 2007: "ראש הממשלה ושר הביטחון אהוד ברק סיכם בישיבה מיום 9 באוקטובר 2000 כך: "אנו שומרים לעצמנו את זכות התגובה בעיתוי שנמצא לנכון".
4. על ניסיון החטיפה ברג'ד ועל סיכולו המוצלח ראו: [http://he.wikipedia.org/wiki/ניסיון_החטיפה_בִּרְג'ד_\(2005\)](http://he.wikipedia.org/wiki/ניסיון_החטיפה_בִּרְג'ד_(2005))
5. www.ynet.co.il/yaan/0,7340,L-799018-Nzk5MDE4XzE3NTE2NzU0Nl8xNDg2ODcyMDAeq-FreeYaan,00.html
6. לעניין הזה ראו, למשל, פרסום באל-ח'אית אל-ג'דידה מ-29 בינואר 2004: "יש ללכת בעקבות המעשה של חזבאללה כדי שישוחררו כל האסירים והעצירים". באותו עיתון הובאו ב-21 באוגוסט 2004 דברים דומים שאמר בכיד בתנועת

- **עומק מבצעי**. בעקבות החטיפות התגבשה התפיסה שלפיה קו הגבול צריך להיות מערכת שלמה שכוללת - מעבר לגדר - כיסוי רצוף של תצפיות קבועות וניידות. כדי להגדיל את יעילות התצפיות יש לעשות עבודות עפר וחישוף למניעת הסתרים ושטחים מתים. באמצעות הגדר כשלעצמה אי-אפשר בדרך כלל לכלום או אפילו לעכב קבוצות של אזרחים לא חמושים, כפי שהתברר ב"יום הנכבה" במג'דל-שמס ב-15 במאי 2011. הלקחים מאותו היום היו שיש לעבות את מערך המכשולים - במיוחד בנקודות התורפה שלאורך הקו - וכן לשפר את הגדר ואת סביבתה, להוסיף מיקוש ותעלות ובמקביל לחפש כל הזמן פתרונות הנדסיים וטכנולוגיים יצירתיים.

מודיעין ושו"ב (שליטה ובקרה)

בסוגיית המודיעין והשו"ב עסקה בהרחבה ועדת וינוגרד.³⁸ בין היתר היא המליצה לשפר את המהירות ואת הדיוק בסגירת מעגלים, את מערך האיסוף לחמ"לים, את מערכת השו"ב המרחבית ואת המהירות שבה עוברים תקשורת, מידע והתרעות. כזכור, לאחר שני מקרי החטיפה בצפון ובדרום התברר שהיו התרעות ממוקדות של המודיעין, אך הן לא הועברו לשטח.³⁹ מובן שאין שום ערך למידע מודיעיני שאינו מועבר בזמן לכוחות המתאימים.

סיכום

תפיסת הביטחון השוטף לאורך הגבול הצפוני עד לפרוץ מלחמת לבנון השנייה יצרה דפוס פעילות מתמשך שהגביל מאוד את יכולתו של צה"ל למנוע חטיפות. למרות זאת תהיה זו טעות להאשים רק את תפיסת הביטחון. החטיפות הצביעו גם על חולשה ניכרת של צה"ל בכל הנוגע לרמות המוכנות, הכשירות והביצוע.

ייתכן שיישום מלא של לקחי החטיפה בהר דב (אוקטובר 2000) עשוי היה למנוע או לפחות לשבש את החטיפה בזרעית (יולי 2006) ובכך

החמאס, ד"ר ניזאר ריאן: "מי שחטף ופוצץ את בנינו - לא נותר לנו אלא לחטוף את חייליו... עלינו לפעול לחטיפת חיילים ישראלים לשם החלפתם באסירינו הגיבורים".

7. מחמוד עבאס, הטלוויזיה הפלסטינית (פת"ח), 6 באוקטובר 2009

8. שיח' נעים קאסם, סגנו של נסאראללה, בראיון לעיתון הקטארי אל-ערב, 19 ביולי 2008

9. אריאל גלבוץ, **השפעת המחיר במשא ומתן לשחרור חטופים מארגוני טרור**, עבודת גמר לתואר מוסמך במדיניות ציבורית, האוניברסיטה העברית בירושלים, ינואר 2010; ראיון עם יעקב פרי, ראש צוות המשא ומתן בחלקה האחרון של עסקת פינק ואלשיך, עסקת אילה ותחילת עסקת טנבאום.

10. תלמוד בבלי, מסכת גיטין, דף מ"ה, עמוד א'

11. הרמטכ"ל דן חלוץ בעדותו בפני ועדת וינוגרד (28 בינואר 2007): "לחטיפה יש משמעות במזרח התיכון, לדאבוננו, משמעות מרחיקת לכת".

12. מבצע "חד וחלק" של סיירת מטכ"ל ושל יחידת שלדג ובסיוע כוחות אוויר (2 באוגוסט 2006) כלל חדירה למפקדת חזבאללה בבית החולים בבעלבן וכן איסוף מודיעין ואמל"ח. במבצע נהרגו 19 מחבלים ונלקחו שבויים.

13. עמית סגל, "ארבע שנים לחטיפת שליט - מגעים או מבצע חילוץ?", **הארץ**, 25 ביוני 2010

14. אל"ם (מיל') יהודה וגמן, "החטיפה הבאה בדרך", **ynet**, 30 בנובמבר 2009, <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3812861,00.html>

15. הרמטכ"ל רב-אלוף גבי אשכנזי על גלעד שליט: "נכשלת. איננו יודעים איפה הוא... אין לנו יכולת צבאית לשחרר את שליט", 25 במאי 2011, <http://news.nana10.co.il/Article/?ArticleID=803603>

16. תחקיר החטיפה, מסמך פנימי בצה"ל

17. בעקבות התחקיר הוחלט להדיח את מפקד חטיבת החרמון, אל"ם אורי יואלי, ואת מפקד גדוד ההנדסה, סא"ל יוסי רפאלוב.

18. ועדת החקירה לחטיפה בהר דב בראשות אלוף (מיל') יוסי פלד הגישה את מסקנותיה ב-5 בינואר 2001; ועדת חקירה פיקודית (של פיקוד הצפון) לאירוע בדרעית בראשות תא"ל אבי אשכנזי הגישה את התחקיר שלה ב-12 בספטמבר 2006; ועדת חקירה מטכ"לית לאירוע בדרעית בראשות אלוף (מיל') דורון אלמוג הגישה את הדו"ח הסופי לרמטכ"ל ב-15 בדצמבר 2006.

19. **ועדת וינוגרד, דין וחשבון סופי**, ינואר 2008, פרק שמיני - היבטים צבאיים של ניהול המלחמה

20. דו"ח ועדת חוץ וביטחון, 30 בדצמבר 2007: "מדיניות ההכלה בצפון הביאה את הצבא ליד שיתוק ורפיון... המשמעות האופרטיבית של מדיניות ההכלה הייתה שיתוק הצבא ברמה הטקטית. סדר הכוח בגבול הצפון, דולל, סיורי הצבא הוסגו לאחר. נוכחותו ופעילותו צמודת הגדר של החזבאללה, סבילותו המבצעית של צה"ל בזירה ואי-השלמת האמצעים הטכנולוגיים יצרו מצב שבו החטיפה הייתה רק עניין של זמן".

21. ב-12 בנובמבר 2006, במסיבת עיתונאים שקיים בתל-אביב לאחר שהציג את מסקנותיה של ועדת החקירה שבראשה עמד, אמר אלוף (מיל') דורון אלמוג: "מתוך הקלטת הקשר לשחזור האירוע למדנו שהסיוור יצא כמעט כמו לטויל, לצערנו, ולא כמו למשימה מבצעית. אני מוכרח לומר שבאותה פלוגת מילואים שהוציאה את הסיוור לכל אורך שלושת השבועות לא הייתה פעם אחת פקודה מסודרת בסיוור".

22. **ועדת וינוגרד, דין וחשבון סופי**, כרך ב', ינואר 2008. פרק חמישי

23. הרמטכ"ל רב-אלוף שאול מופז במסיבת עיתונאים שהתקיימה ב-10 בינואר 2001, <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-421328,00.html>

24. **שם**

25. דיווח מהעיתון הלבנוני **א-ספיר** ב-25 במאי 2010: "ארגון החזבאללה קיים אמש תרגיל מיוחד שבמסגרתו השתלטו הפעילים על עמדות צבאיות ישראליות, וכן תורגלה חטיפת חיילים". למחרת, ב-26 במאי 2010, הקרין ערוץ 2 "תיעוד מיוחד" של התרגיל. בסרט נראים עשרות בני אדם, ובהם אנשי ציבור לבנונים, שצפו בתרגיל שנמשך כשעה וחצי. בסרט נראית חוליית חזבאללה אורבת לחיילי צה"ל ובסיוע רכב מילוט חוטפת חיילים ונעלמת מהמקום.

26. ערוץ 10 דיווח ב-6 בדצמבר 2009: "באחרונה צולם מהדי קנסו, פעיל מרכזי בחזבאללה, אשר אסף את המודיעין בעבור הארגון לקראת ניסיון חטיפת החיילים בכפר רג'ו והשתתף בחטיפת החיילים אהוד גולדווסר ואלדד רגב סמוך לגבול בדרום לבנון. בתמונות נראה קנסו כשבידיו ציוד צילום משוכלל הכולל עדשות טלסקופיות גדולות".

27. "סוכלו חמישה ניסיונות חטיפה של חזבאללה בחו"ל", דיווח הכתב הצבאי של ערוץ 2 רוני דניאל בעקבות ידיעה שלפיה החלה מערכת הביטחון להחזיר הביתה קצינים במילואים השהים בחו"ל מחשש לחטיפה או לפיגוע של חזבאללה שנועד לנקום על חיסול עימאד מוריני (רדיו ללא הפסקה, 10 בספטמבר 2008, www.103.fm/programs/EventList.aspx?R8r06VQ^EDGI).

"ארגון חזבאללה ערוך ככל הנראה לקראת ביצוע פיגוע חמור במתווה של התנקשות או של חטיפה ביעד ישראלי, לרבות בחו"ל" (הודעת המטה ללוחמה בטרור, 1 בפברואר 2009, www.haaretz.co.il/news/politics/1.1243414).

28. דיווח בעיתון הכוויית **א-דאי** (19 באוגוסט 2010): גורם לבנוני סיפר לעיתון שהמנהרות מסועפות ועמידות בפני הפצצות מהאוויר. אומנם ישראל "חולשת על המרחב האווירי, אך מתקשה בלוחמה תת-קרקעית".

29. חמשת הפיגועים הם נגד מוצב "טרמית" (ספטמבר 2001), מוצב "חרדון" (דצמבר 2003), באזור התעשייה ארז (פברואר 2004), במוצב "אורחן" (יוני 2004) ובמוצב JVT (דצמבר 2004).

30. עמוס הראל ואבי יששכר, "סוכל ניסיון של החמאס לחטוף חייל צה"ל", **הארץ**, 1.5.2009, www.haaretz.co.il/news/politics/1.1239015

31. אל"ם הרצי הלוי, **ידיעות אחרונות**, 23 בינואר 2009, על הלחימה בעזה ב"עופרת יצוקה". ראו גם באתר האינטרנט של שירות הביטחון הכללי, "חקירת פעילי חמאס במהלך מבצע 'עופרת יצוקה'": "בחקירתו מסר נואף פיצל עטאר פרטים על מנהרה ממוקדת אשר תוכננה לשמש לצורך חטיפת חיילים או לחלופין לפוצץ אותם על חיילים", <http://www.shabak.gov.il/publications/archiv/oferet/Pages/oferet-investigations.aspx>

32. חסן נסראללה, בטלוויזיה הלבנונית, 27 באוגוסט 2007, [http://www.inss.org.il/upload/\(FILE\)1286797368.pdf](http://www.inss.org.il/upload/(FILE)1286797368.pdf)

33. קצין בכיר במטכ"ל: "צריך ליצור אצלם הבנה שעל חטיפה יש טבלת מחירים גבוהה. המחיר שהחמאס ישלם על אירוע כזה הוא גבוה מאוד. התשובה לאירוע חטיפה צריכה להיות גבוהה יותר, בסדר גודל של מבצע עופרת יצוקה", **הארץ**, 18.10.2010

34. הרמטכ"ל בסיכום התחקיר של ועדת אלמוג, נובמבר 2006: "הרמטכ"ל מקבל כי את האירוע בקו דיווח 105 ניתן היה למנוע ולשבש. המשימה הבודדת כשלה וגררה אחריה את כלל המערכת".

35. שר הביטחון שאול מופז בשיחה עם מפקדים בבסיס שומרה, מאי 2005: "אני יודע שאתם מודעים לכך, אבל חשוב שהמודעות הזאת תרד למטה, עד אחרון החיילים. הנחת העבודה כל בוקר צריכה להיות שנמשכים המאמצים לחטוף חיילים". **הארץ**, 18 במאי 2005

36. פרקליטו של מפקד אוגדה 91, תת-אלוף גל הירש, מותח ביקורת על הדו"ח של אלוף (מיל') דורון אלמוג: "גם אם בג'יפים היו חיילי סיירת מטכ"ל, והיה מלווה אותם טנק, זה לא היה עוזר. אלמוג, כמי שבא מהיחידות המיוחדות, יודע שמבצע קומנדו מתוכנן היטב יכול להצליח מול צבא עושה ביטחון שוטף". 14 בנובמבר 2006

37. **מבקר המדינה, דו"ח שנתי 2006 ל-2006**, פרק חמישי - מערכת הביטחון

38. **ועדת וינוגרד, דו"ח סופי, פרק שישי** - "המודיעין הצבאי במלחמה"

39. תא"ל גל הירש, מפקד אוגדה 91, טען נגד דו"ח אלמוג שלאור המצב בגבול מאז נסיגת צה"ל מלבנון כמעט שלא ניתן היה למנוע חטיפות ללא התרעה מוקדמת. הוכחה מצא הירש בכך שבארבעה מקרים שבהם הייתה התרעה נמנעה חטיפה. לדבריו, היה לאמ"ן מידע על חטיפה, אך זה לא הועבר לאוגדה: "אם היה עובר רק 10% ממה שהם ידעו, החטיפה הייתה נמנעת". ראו גם: "שב"כ מול צה"ל: מי אחראי למחדל בכרם-שלום: בצה"ל טוענים כי לא קיבלו התרעה קונקרטית על הפיגוע בכרם-שלום. השב"כ: סיפקנו מידע מלא על התוכנית... התרעה ממוקדת הועברה לגורמי צה"ל". עומר שיקלר, חדשות 1, 25 ביוני 2006, <http://www.news1.co.il/Archive/001-D-104133-00.html>

40. ראש הממשלה אהוד אולמרט בוועידת הנגב בבאר-שבע ב-4 ביולי 2006, לאחר חטיפת גלעד שליט: "אלה ימים לא קלים. אני מרגיש את תחושת המועקה שמכבידה על כל כך הרבה אנשים, אני מבין את הרגשת המצוקה הזאת ואת הדאגה לשלומם של חייל אחד שעם ישראל כולו אוהב אותו ומחבק אותו... אנחנו נפעל בכל כוחנו, אבל לא ניכנע לסחטנות. לא נקיים משא ומתן עם גורמי טרור, לא נאפשר למישהו להאמין שחטיפה היא אמצעי להעמיד את מדינת ישראל על ברכיה. אם נעשה את זה היום, נפקיר מחר ומחרתיים אחרים רבים במדינת ישראל שיהיו יעד לחטיפות כאלה אם יוברר למישהו שחטיפה מביאה תוצאות. זאת מלחמה ארוכה. היא דורשת הרבה מאוד סבלנות, היא מחייבת לא פעם איפוק איך-סיפי. צריך לדעת לנשון את השפתיים, צריך לדעת להשיב מכה ניצחת. אנחנו נעשה גם את זה וגם את זה וננצח ונשיב את גלעד שליט להוריו, למשפחתו, לאוהביו, אלינו", <http://www.pmo.gov.il/PMO/Archive/Speeches/2006/07/speechnegev040706.htm>